

Η «εκπόρνευση» της επιστήμης την εποχή της πανδημίας

γράφει ο ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΤΣΙΚΑΣ*

Η διαχείριση της πανδημίας θυμίζει, έντονα, σε πολλά σημεία, τις μέρες των μνημονίων, όταν από το πρωί μέχρι το βράδυ, οι ευαγγελιστές της αγοράς, ως «επιτροπές σοφών», «ειδικών», τεχνοκρατών, οικονομολόγων, νάρκωναν το μυαλό των ανθρώπων με θεραπευτικές αγωγές, εν είδει ιατρικών συνταγών, για να στρώσουν λωρίδες ταχείας κυκλοφορίας στα «μέτρα» των κυβερνήσεων που έγδερναν, σε χρόνο dt, εργατικά δικαιώματα και κατακτήσεις ολόκληρου αιώνα.

Κάτι παρόμοιο φαίνεται να ζούμε τους τελευταίους μήνες. Το σλόγκαν «εμπιστοσύνη στους ειδικούς» απόκτησε για μια ακόμη φορά, ιδιαίτερο επικοινωνιακό, ιδεολογικό και πολιτικό βάρος το τελευταίο διάστημα, με αφορμή την επιθετική εξάπλωση της Covid-19. Στο στόμα της κυβέρνησης στη χώρα μας (και όχι μόνο), λειτούργησε ως επιχείρημα για την τεκμηρίωση της... σοφίας που χαρακτηρίζει τις πολιτικές αποφάσεις για τη διαχείριση της πανδημίας. Έτσι, η κυβέρνηση της ΝΔ επικαίρει για τη δήθεν «αποτελεσματική» διαχείριση της κατάστασης, προβάλλοντας ότι τα κατάφερε γιατί επέλεξε να δώσει τον πρώτο λόγο στους ειδικούς οι οποίοι απαρτίζουν την Επιτροπή που η ίδια όρισε υπό τον καθηγητή Τσιόδρα. Ωστόσο,

όποιος έχει μάτια να δει και την τιμιότητα να πιστέψει στα μάτια του, γνωρίζει ότι, σε κάθε περίπτωση, οι αποφάσεις που λαμβάνονται είναι πολιτικές και η επιστημονική εμπειρογνωμοσύνη αξιοποιείται κατά το δοκούν για την υποστήριξή τους. Εξάλλου, πολιτικές είναι και οι αποφάσεις για τη στελέχωση και το ρόλο που αποδίδεται στα διάφορα επιστημονικά επιτελεία.

Να «φρεσκάρουμε» λίγο τη μνήμη. Στην αρχή ήταν η μάσκα που (όσο δεν υπήρχε στην αγορά) χαρακτηρίστηκε από την επιτροπή ειδικών ακόμα και «επικίνδυνη», για να γίνει κατόπιν υποχρεωτική – και με την επιβολή προστίμου. Η ίδια επιτροπή, η οποία στην αρχή της πανδημίας επέλεξε να στερήσει εγγόνια από τους παππούδες και τις γιαγιάδες τους, για να εμποδίσει τη διασπορά του κορονοϊού, αποφάσιζε έπειτα από περίπου ένα μήνα ότι τα παιδιά δύσκολα μπορούν να μεταδώσουν τον ιό και αποφάσισε το άνοιγμα των σχολείων το Μάιο και τον Ιούνιο.

Οι ίδιοι επιστήμονες, όταν η κυβέρνηση άναψε όλες τις μηχανές της για την προσέλκυση τουριστών, εκτίμησαν ότι ο ιός δεν κολλάει στα αεροπλάνα και στα πλοία, ανάβοντας το «πράσινο φως» για την επανέναρξη των πτήσεων και των δρομολογίων με αυξημένο τον επιτρεπόμενο αριθμό επιβατών. Λίγα 24ωρα αργότερα, ο επικεφαλής της επιτροπής «ειδικών», σταθερός στη γραμμή «δου

* Καθηγητής, συγγραφέας,
μέλος του Εκπαιδευτικού Ομίλου

μέτρα και δυο σταθμά», δήλωνε δημοσίως ότι οι κλειστοί χώροι αποτελούν «εστίες υπερμετάδοσης» του ιού και έχετε το ζήτημα της ατομικής ευθύνης.

Στους κλειστούς χώρους δεν περιλαμβάνονταν, βέβαια, οι σχολικές αίθουσες, καθώς το Υπουργείο Παιδείας θεώρησε ασύμμετρη δαπάνη το αραίωμα των τάξεων και την πρόσληψη εκπαιδευτικού προσωπικού για την κάλυψη των αναγκών. Σύμφωνα με τους «ειδικούς» της επιτροπής, η μάσκα που θα φορούσαν 25 άτομα (ηλικίας 6-18 ετών) μέσα σε 35 τετραγωνικά ήταν αρκετή και στα πλαίσια αυτά έπιασαν και πάλι στασίδι στις ηλεκτρονικές μας γκουβερνάντες για να αποσπάσουν τη συναίνεση του φιλοθεάμονος κοινού στην απόφαση του Υπουργείου Παιδείας.

Στην ίδια ρότα ο καθηγητής Λοιμωξιολογίας κι εκπρόσωπος του Υπουργείου Υγείας, Σωτήρης Τσιόδρας, αναφερόμενος στο συνωστισμό στα μέσα μαζικής μεταφοράς, έθετε το επιστημονικό του κύρος, για μια ακόμη φορά, στην υπηρεσία της υπεράσπισης μιας κυβερνητικής πολιτικής που έχει την «άνεση» να βρίσκει δεκάδες εκατομμύρια για ιδιώτες κλινικάρχες, αλλά όχι για ανταλλακτικά σε λεωφορεία και προσλήψεις οδηγών. Η αγωνιώδης προσπάθεια να προωθήσει τις κυβερνητικές θέσεις ακόμη και σε τομείς που δεν έχουν καμία σχέση με τις γνώσεις και τις αρμοδιότητές του τον ώθησε να πει ότι «αυτή τη στιγμή δεν μπορούν να αυξηθούν τα δρομολόγια των μέσων μαζικής μεταφοράς» με τέτοια βεβαιότητα την οποία δεν είχαμε ακούσει μέχρι στιγμής ούτε από τα αρμόδια κυβερνητικά χείλη.

Η επιστήμη της υποταγής

Και ήρθε και το μέλος της επιτροπής καθηγητής Γκ. Μαγιορκίνης που αναποδόγυρισε την επιστήμη υποστηρίζοντας ότι περισσότερες τάξεις δημιουργούν περισσότερες εστίες(!) και «νομιμοποίησε» με την τοποθέτησή του την επικίνδυνη πολιτική επιλογή της κυβέρνησης

να μη μειώσει τον αριθμό των μαθητών ανά τάξη!

Ένας συνάδελφός τους δεν αντέχει και ξεσπάει: *«Έχω συγκλονιστεί από συναδέλφους, καθηγητές και διακεκριμένους λοιμωξιολόγους που παρελαύνουν στα δελτία ειδήσεων και προτείνουν τη χρήση μάσκας στα σχολεία και το πλύσιμο των χεριών ως τα μόνα ουσιαστικά μέτρα πρόληψης ! Καμία κουβέντα για αραίωση του μαθητικού πληθυσμού, περισσότερες τάξεις και εκπαιδευτικούς ! Καμία κουβέντα για μαζικά προληπτικά τεστ ! Συνάδελφοι, είστε επιστήμονες όχι παπαγάλοι ! Δηλαδή αν ο covid-19 σαρώσει τα σχολεία θα φταίνε τα παιδιά που έβγαζαν τις μάσκες; Ζητάμε ατομική ευθύνη από ανήλικους;»*

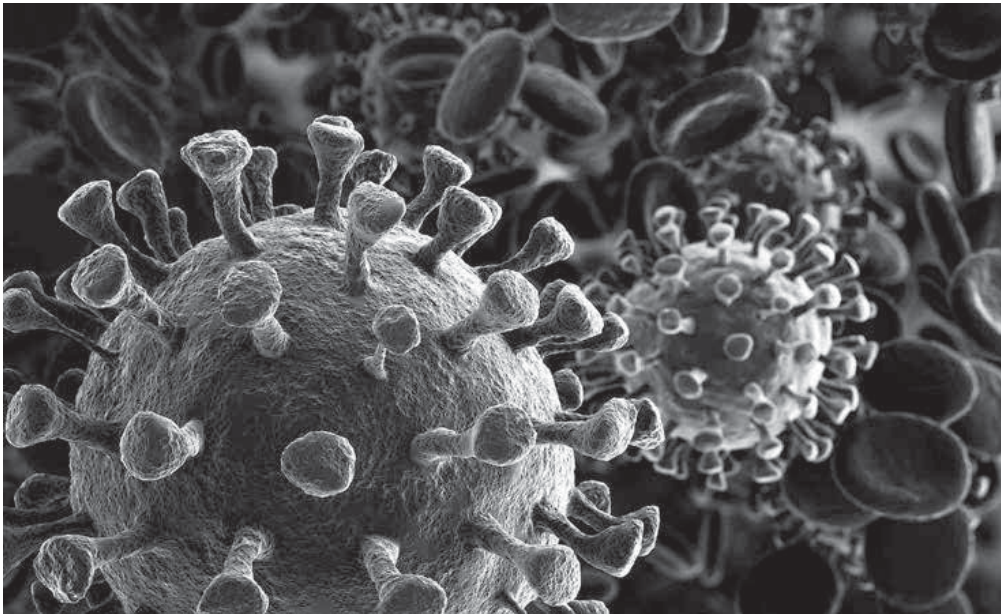
«Δεν είμαστε Βόρεια Κορέα»

«Δεν είμαστε Βόρεια Κορέα» για να συμφωνούμε σε όλα μεταξύ μας και με την κυβέρνηση, λέει σε κυριακάτικη εφημερίδα ένας από τους λοιμωξιολόγους που συμμετέχουν στην επιστημονική επιτροπή για τη διαχείριση του κορονοϊού.

Με τέτοιες γελοιότητες μια μερίδα «ειδικών», ως διακοσμητές της πρόσοψης, βασανίζουν τα επιστημονικά δεδομένα για να δικαιολογήσουν τις κυβερνητικές αντιφάσεις και προσφέρουν άλλοθι με το επιστημονικό τους «κύρος», σε πολιτικές αποφάσεις που καθώς στοιχίζονται με τις έννοιες «κόστος-κέρδος», λαμβάνονται με κριτήριο τις ανάγκες των επιχειρηματικών ομίλων και όχι τις λαϊκές ανάγκες, κοντολογίς τη διάσωση της καπιταλιστικής κερδοφορίας και όχι την προστασία της υγείας και της ζωής του λαού.

Μιλάμε για όλους αυτούς που δεν υπερασπίστηκαν ούτε στιγμή την αυτονομία της επιστήμης απέναντι στις επιδιώξεις εργαλειοποίησής της ενώ αποδέχθηκαν ότι η βεμπεριανή «νηκική της ευθύνης» αφορά σχεδόν αποκλειστικά τα θύματα – υπαρκτά ή εν δυνάμει.

Και σ' αυτό έχουν μεγάλη ευθύνη και όσοι επιστήμονες δέχονται να γίνουν

«πλυντήριο» της κρατικής αντιλαϊκής πολιτικής, η οποία αφήνει αθωράκιστο και τελικά ανυπεράσπιστο το λαό.

Παράλληλα, είναι οι αντιφατικές δηλώσεις της κυβέρνησης για τη διαχείριση της πανδημίας, τα πρωτόκολλα που ρυθμίζονται ανάλογα με τα «θέλω» ισχυρών οικονομικών συμφερόντων (μεταφορές, τουρισμός κ.λπ.), η έλλειψη ολοκληρωμένων μέτρων προστασίας στους χώρους δουλειάς, που αφενός εκθέτουν τη δημόσια υγεία σε μεγάλους κινδύνους και αφετέρου τροφοδοτούν και τις διάφορες ανορθολογικές, σκοταδιστικές θεωρίες συνωμοσίας. Είναι η εργαλειακή συγχώνευση της επιστήμης και του ορθολογισμού με την αστική εξουσία που ενισχύει το σύγχρονο ανορθολογισμό ιδίως σε πληβειακά στρώματα.

Επιστήμη και θρησκευτικές πεποιθήσεις

Άλλοι υποτάσσουν την επιστημονική αλήθεια στις προσωπικές θρησκευτικές τους πεποιθήσεις, χρησιμοποιώντας έτσι αδόκιμα τους επιστημονικούς τους τίτλους για να παραπληροφορούν

την κοινή γνώμη για σοβαρά θέματα δημόσιας υγείας. Αρκεί να θυμηθούμε τις δηλώσεις της προβεβλημένης καθηγήτριας Λοιμωξιολογίας του ΕΚΠΑ, ότι ο κορωνοϊός δεν κολλάει από τη Θεία Κοινωνία (την ίδια ώρα που ο επικεφαλής λοιμωξιολόγος της χώρας εν μέσω πανδημίας έβρισκε χρόνο για να πηγαίνει στην εκκλησία και να ψέλνει με τη συνδρομή των καμερών). Ωστόσο, όπως έχει ήδη τονιστεί, η μετάδοση των τρεχουσών εποχικών ιώσεων αναπνευστικού (κορωνοϊού και γρίπης) γίνεται με σταγονίδια που εκπέμπονται από τη στοματοφαρυγγική κοιλότητα και την μύτη πασχόντων. Γι' αυτό συνιστώνται τα αναγκαία προφυλακτικά μέτρα. Οι συστάσεις αυτές φυσικά και δεν περιλαμβάνουν εξαιρέσεις για λόγους θρησκευτικούς, μυστηριακούς ή μεταφυσικούς.

Ο Μαρξ χλεύαζε αυτούς που μετέτρεπαν τη γνώση σε «απολογητικό σχολιασμό» της ηγετικής κλίκας: *«Τον άνθρωπο όμως που τείνει να προσαρμόζει την επιστήμη σε μια άποψη η οποία προέρχεται όχι από την ίδια την επιστήμη (όσο και αν η τελευταία κάνει και λάθη), αλλά απ' έξω, σε μια άποψη που επιβάλλεται από ξένα για την επιστήμη, εξωτερικά συμφέροντα – αυτό τον άνθρωπο τον ονομάζω «τιποτένιο».* **T**

